

פרשת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

גליון 230

ל"ענויים" יתן חן...

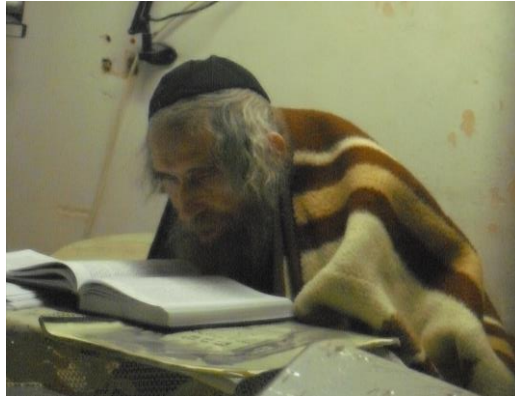
מתקרבין ל-יארצייט..

עומדים כבר "סמוך ונראה" לכ"ד כסלו... האי יומא דסליק רבנו, רבן של ישראל לשמיא... שש שנים ועדיין רוחו "מפעמת" בקרב כולנו... באשר הנחילנו "מורשה" רבה, בכמות ובאיכות, בכל נושא רוחני, ובאמת ה' ראוי "לתפוס את חבל השתיקה", כפי שלימדנו רבנו, שאין טוב משתיקה, והיתה אמרתו בפיו "מעולם אדם לא התחרט על ששתק...", אך מה שעומד לנגד עיני, השתוקקותו העצומה "לזכות את הרבים", ולכן חובתנו מהכרת הטוב, למי שהעמידנו בקרן אורה, כל הימים, לעשות רצונו, ולראות האין אפשר "לחזק את הרבים" בדבריו הנשגבים.

בכם שאפילו בשעה שאני משפיע עליכם גדולה אתם ממעיטין עצמכם לפני, נתתי גדולה לאברהם, אמר ואנכי עפר ואפר, נתתי גדולה למשה ולאהרן, אמרו ונחנו מה, נתתי גדולה לדוד, אמר ואנכי תולעת ולא איש. ולפיכך אפשר שתהא כוונתן של חכמים בדימוי יראי שמים לדלועין בשביל הדבר הזה. ועוד נשמענה מגופה של מלה דלועין, דלו עיני למרום, וזו היא מדת יראי שמים כמו שאמר חזקיה דלו עיני למרום, כלומר שהן בוטחין בו ומצפין אליו ומחכין לטובו.

ומסיים, וה' ישר בעיני השואל זה הפירוש, גם בעיני כל התלמידים שהיו לשם, ולפיכך כתבתיו בזה המקום, עכ"ל.

ולכן נביא "מעט מן המעט" כפי שיזכנו השי"ת, ויהיו נא אמרנו לרצון, לפני אדון כל.

כל הגדול יותר - נמוך יותר

ראשית נביא דברי רבינו נסים גאון, [שנדפס בגליון הגמ' בברכות דף ג"ו ע"ב], לבאר מה הקשר בין "דלועין ליראת שמים". דבר שה' רבנו מחבב מאד, ומבקש מפעם לפעם להקריא את דבריו, לפני בני השיעורים. [א"ה, למתבונן, יש בזה הגדרה נפלאה על "מהות גדלותו" של רבנו].

עונה בכל האיברים

וכשמזכירים עיני "ענוה", נביא מה שאמר פעם כדי לחזק את בני החבורה היקרה "משיבת נפש", משיבת נחלת דוד בפ"ת. וז"ל: צריך לדעת שהיצה"ר יכול תמיד לעשות שיהי גאוה, ויש לו מספיק דרכים להביא גאוה לכל אחד, בכל דבר, ומה אפשר לעשות.

וז"ל רבנו נסים, על דברי הגמ' שהרואה דלועין בחלום, יצפה ליראת שמים, דתני רב יוסף אין מראין דלועין אלא ליראי שמים. כבר שאלני עליה תלמיד מבני ספרד היש לה טעם, ואני לא קבלתי בה כלום, וגם לא נשאלתי עליה קודם לכן מעולם, ונמתתי לו כי זאת קבלה היא ביד החכמים ולא נודע לי שהזכירו בה טעם.

בפי' בעלי התוס' (במדבר פרק י"ב ג') על הפסוק והאיש משה ענו מאד, כותב וז"ל ענו כתיב חסר יו"ד, לומר שהי' "עניו" בכל איבריו, כשתכתוב אותיות ענו כקריאתו עי"ן נו"ן וא"ו, תמצא שעולה לרמ"ח איברים.

התוס' מגלה לנו שצריך להיות "בכל האיברים" עניו, ולכאור מה שייך עניו בכל האיברים, הרי גאוה שייך על האדם בכללו, אבל על האיברים, וכי שייך לומר שהרגל עניו, או הראש עניו.

אבל נראין הדברים בעיני שאפשר שיהו דומים יראי שמים לדלועין, שכשם שהדלועין אין בכל פירות הארץ גדולים מהם, ואעפ"כ אין מתנשאים על הארץ, אלא כל זמן שהן גדלין ופרין הן מוסיפין נמיכות בארץ, כך הן יראי שמים, אין כל הבריות שמעלתו גבוהה ממעלתם, ולא עדיף מהם, כדדרשין בהאי פסוקא "הן יראת ה' היא חכמה וסוד מרע בינה", שכן בלשון יוני קורין לאחת הינא, לפי שמפורש בפ' ב"מ (שבת דף ל"א).

אך משמע מדבריו ששייך כזה מושג, וכן מצאנו בפסוקים בישיעה, יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון, וכן עוד לשונות שמשמע שיש כזו גאוה, וכן אצל בת ר' חנינא בן תרדיון מביאים חז"ל שכששמעה שאמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו, הקפידה יותר, הרי לנו גאוה ברגל. ונמצא שיש גאוה בכל האיברים, ברגל, בראש, בגרון. וכן בוידוי של יוה"כ אומרים על חטא שחטאנו לפניך בנטיית גרון. א"כ בכל דבר יכול להיות גאוה, גאוה יש תמיד! לכן תמשיכו בזה, רק צריך לדעת שאין דבר שהיצר הרע לא מתלבש על זה. על כל מה שעושים הוא מתלבש. אם עושים ככה, או ככה, רק צריך לראות שיהי' בתחבולות תעשה לך מלחמה, צריך למצא תחבולות, לא להכוע ליצר, ע"כ.

ואעפ"כ כל זמן שמוסיף להן הקב"ה גדולה וכבוד ונשיאות הן מוסיפין ענוה ונמיכות. כענין שמפורש במדרש ילמדיו רבינו, שהתורה סוליינה ענוה דכתיב עקב ענוה יראת ה', ובתרא יראה דכתיב ראשית חכמה יראת ה'. ובפרק יציאות השבת בגמ' דבני מערבא (הלכה ג') אמר ר' יצחק בן אלעזר כל שעשת חכמה עטרה לראשה, עשת ענוה עקב לסוליתה, דכתיב ראשית חכמה יראת ה', וכתיב עקב ענוה יראת ה'.

ענוה של החפץ חיים
ובהזדמנות, התבטא רבנו: הח"ח היה עניו גדול מאד, ולא לפי הדור.. אלא מאלו שעמד הקב"ה ושתלן בכל דור.

ובגמ' דין בסוף פירקא דכסוי הדם אמר הקב"ה לישראל חושק אני

פרשת השבוע - הטמא והטהור "יחדיו"

ויהי לי שור וחמור וגו', כותב הבעל הטורים ויי לי שיתחברו כעת השור והחמור, הטמא והטהור יחדיו. וזכרתי דבר מעניין הנוגע לזה. ה' רבנו מביא מש"כ בספר אוצרות הב"ח, כך, עובדה אחרת מובאה שכאשר הגיע עתו של רבינו להפטר מן העולם, קבלו את פניו בכבוד גדול נשמות הצדיקים והמלאכים, ונשמע כרוז שרבינו מוכן ומזומן לגן עדן. ושאל רבינו מדוע צדיקים אחרים יש להם גיהנום ולו אין, בדקו בשמיים אולי יש איזו עבירה אפילו קלה שעבר רבינו אפילו בשוגג, בא מקטרג אחד וסיפר שפעם הלך רבינו ברחוב בשבת להתפלל בבית הכנסת, והיתה שם עגלה רתומה לשור וסוס שאסור משום כלאיים, וכאשר ראו את רבינו "נבהלו" והתחילו ללכת. צננו את הגיהנום במשך שעה וחצי, וכאשר עבר דרך הגיהנום העלה עמו הרבה נשמות, ע"כ. ושאלו למה יש בזה טענה על הב"ח, הרי לא עשה כלום? שהרי הם נבהלו מעצם "דמותו". והשיב רבנו בחיך, ער האט געדארפשט שרייען "שטיי", פי' ה' צריך לצעוק "תעמדו", ובכח תורתו היו נעצרים.

"אוהבים דבריה"

צורר מפתחות

בנוגע ל"עט עם ברכון", שהבאנו בגליון הקודם, העירני הרה"ג ר' צבי גומבו שליט"א ראש כולל מאקאווא ב"ב, דלסברת מן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, שהעט הוא כלי נפרד מהברכון, ולכן לא מועיל השימוש בברכון. א"כ ה"ה צורר מפתחות של היתר, ויש ביניהן מפתח מוקצה, כגון של מעלית או רכב, דהוי כלי שמלאכתו לאיסור [ולא מדובר על שלט או ציפ, דהוי מוקצה גמור]. לא נתיר לטלטל את הצורר, לצורך שימוש במפתחות ההיתר, כיון שכל מפתח הוא דבר נפרד.

אין "שכל"...

אמר רבינו אם אנשים היו מבינים את זה, היו צריכים לתת הרבה כסף לשיבות קטנות ושיבות גדולות תלמודי תורה וכוללים, כל מה שקשור לתורה, אך לא לכולם יש ש"ל.

ולאור דברי רבינו יונה מובן למה כ"כ קשה לאנשים לתת כסף, כי בדיוק כמו שקשה ללמוד תורה, כך קשה לתת כסף, אותו היצר הרע שלא נותן ללמוד, לא נותן לתת כסף בשביל תורה. ויש אנשים שיתנו בשביל רפואה וכל מיני דברים שכאלה, אבל תורה - לא! ובכלל תומך תורה זה המשיא בתו לתלמיד חכם, כמבואר בחז"ל. וא"כ מי שזוכה לחתן בן תורה ודואג שיוכל לשבת ללמוד, הרי הוא בכלל מה שכתוב ברבינו יונה שניצול ע"ז מהעונש המר של ביטול תורה.

טעימה קטנה מענייני חנוכה

שאל הגאון רבי יהודה ארי' דינר שליט"א במי שיש לו נרות שעוה ארוכים שדולקים כמה שעות עד שתכלה רגל מן השוק בזמניו בפועל, ושמן זית יש לו רק כדי שידלק חצי שעה, במה ידליק. והשיב רבנו: פירסומי ניסא עדיף, וידליק בנר שעוה שדולק הרבה שעות. [אמנם הוסיף רבינו דלדעת הסוברים שאין מעלה ביותר מחצי שעה, אין ענין בפירסומי ניסא בלי מצוה, והוי כמדליק נרות בפורים...]

צריך שיהיי במה "למות"...

ליארצייט מן הגאון רבי יוסף יוזל מנובהרדוק זצוק"ל, סיפר רבינו כי בצעירותו פגש אותו הקדוש רבי ישראל סלנטר זצוק"ל ושאל אותו במה הוא עוסק? השיב רבי יוזל צריך לראות במה לחיות. שאלו רבי ישראל און מיט וואס צו שטארבן האסטו שוין - פי' ובמה למות כבר יש לך? [פי' מה עם חיי עולם הבא]. ואמר רבי יוזל שמאותו רגע חל אצלו מפנה עצום, ששינה את כל מהלך החיים שלו.

אני תפלה

כח "תהלים"

ה' אומר רבנו, למבקשי עצה לישועה, בדברים שונים. לומר "עשרה פרקי תהלים" בכל יום. ופעם הגיעה בקשה על כלה לפני נישואי שחולה, ולקח רבנו נייר קטן, ואמר אני כותב רעצעפט [מרשם רופא], וכתב לומר "ארבעים" פרקי תהלים בכל יום. וב"ה הגיע אח"כ הידיעה, שהבריאה לחתונה לגמרי.

מדות, מדות, מדות...

ונסיים בלשון קדשו של רבי חיים מוולוז'ין זצוק"ל במכתב הידוע לנכדו, שה' נר לרגלי רבנו.

וחלילה חלילה שלא להשיב בקינטור לשום אדם בפלפול, גם אם הסברה לא אכשר בעיניך, כי אין דעות בני אדם דומים זה לזה, וכך היתה מדת בית הלל, שהיו שונים גם דברי חבריהם. ולחמותך ולנות ביתך תחלוק כבוד כראוי להם, ושלא להכניס שום קפידה בלבך על שום אדם. ואין צריך לומר שלא להשיב בקפדנות לשום אדם,

ועל ידי מדת סבלנות משיג האדם רצונו, יותר ויותר מעל ידי כל תקיפות שבעולם.

ודרך כלל להיות נח לבריות, ושלא להרבות שיחה עם כל האדם, אך להקדים שלום ולהשיב בנחת לכל האדם. ושלא להתירה נגד שום אדם בשום דבר, כי זולת אשר בעת גבהות הלב, נקרא האדם תועבה, ובמה, כי לא נתקבל מאן דיהר.

יצילנו ה' ממנה ומקצתה, וגזכה להיות דבוק בעול תורתו ועבודתו לשמה.

ותקע כף ירך...

והנה בפרשייתנו, כתוב ותקע כף ירך יעקב, ואמרו חז"ל הק' אלו תמכין דאורייתא.

ואביא מעשה, שנודע לרבינו כי לפי הטכנולוגיה כיום - שיש מצלמות על פתחי הבתים וכדו', יש אנשים

שאינם נותנים אפשרות להגיע אליהם, ואם פעם היו דופקים גבאי צדקה בדלתות הבתים, והיו פותחים להם את הדלת לראות מה רוצים, והיו ממילא מקבלים משהו, היום שרואה כל אחד בשיבתו בטרקלין בתוככי ביתו מי העומד בפתח, יכולים לדפוק ולדפוק ואין קול ואין קשב, וגם אם מנסים לתפוס בטלפון, מזהים מי מתקשר ולא מרימים את הטלפון, וכך יכולים ראשי ישיבות וכוללים להסתובב ימים ארוכים ולא לזכות אפילו לפתיחת דלת.

והביא רבינו על אתר, את הגמ' בבבא בתרא (דף ז' ע"ב) ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו דהוה משתעי בהדיה [שהיה אליהו רגיל לבוא אצלו], עבד בית שער ותו לא משתעי בהדיה, [עשה בית שער לפני חצירו, והפסיק אליהו לבוא אליו], ופרש"י לפי שמפסיק בעניים הצועקים ואין קולם נשמע.

מוסיף רבינו - פעם היו צריכים בית שער כדי שלא לפתוח, היום מתקינים מצלמה ולא פותחים, והיינו הך.

והוסיף דבר נורא

את העניים לא מכניסים, ובא "הוריקן" שאי אפשר לעצור, ונכנס גם דרך דלתות שמונתקן בהם מצלמות...

ומביא רבינו הרבה את מה שכתב רבינו יונה באגרת התשובה וז"ל וחייב אדם לעסוק בתורה בכל יום וכו', כשם ששכר התלמוד תורה גדול מכל המצות כך עונש ביטול תורה גדול משאר עבירות ומצינו בבית ראשון שויתר הקב"ה על ע"ז וג"ע ושפיכות דמים ולא ויתר על עון ביטול תורה שנאמר וכו'.

והרוצה להנצל מן העונש המר והעון הגדול הזה, יתעסק בצרכי התלמידים והרבנים הלומדים לשם שמים, ויעזור בשכירות הרבנים כדי שיעמדו בעירו ויהיו עוסקים בתורה על ידו ע"כ.

כמו כן הביא את דברי הגמ' בסנהדרין על אחאב שעל אף שהיה עובד עבודה זרה, כיפרו לו מחצה, הואיל והיה מהנה תלמידי חכמים

ליצט ולפרוץ

בסייעתא דשמיא. כהנא אכן זצוק"ל זכה להאזיב הטכנה בקבה האכל, ע"י שליחותו והכוננתו תזיב, לפקח ולתקן האקאלות. והיות שאמא לי' שצ"ב לפכסס על האכשולות, וחלבת ביכ"כ על הכשכות, באיס הדבכיס דלפרלן. לאחזנה שוכבה שאי בקשר לאחיות וכשכות אקאלות באקואות שונים, דבכיס שאין להס שמח, ע"כ הנני' לפרוץ זכה שאין לסאוק על כף כלל, ואי שאסונין לברכ על האקאלות שתחת פיקוחי נא להתקשר לאס: 055-760-5629

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953

או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרישת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה,

ע"י יבדלח"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלושה 6.